

# הברית הגדולה

**א**ם תפרוץ מלחמה כללית במרחב בראשית שנות ה-80, תהיה זו במידה רבה מלחמה בין כלי-משחית אמריקאיים. מטוסים אמריקאיים ימריאו מישראל וממצריים, ויפילו זה את זה. מטוסי אף-15 ימריאו משדה-התעופה הסעודי בטאבוך כדי להפציץ את ישראל, ומטוסי אף-15 אחרים, שיוצרו באותו בית-החרושת, בידי אותם הפועלים, ימריאו משדות-תעופה ישראליים כדי להשמיד את אחיהם הסעודיים בעודם על הקרקע. מי שרוצה, יכול לראות באפשרות זו את התגלמותה של הציניות האמריקאית. סוחר-הנשק של הודו סאם מייצאים מכשירי-הרטימוות לשני הצדדים של הסיכסוך, וכך מובטח להם שוק גדול וניצחי. כל זה בימי כהונתו של ג'ימי קארטר, שהגיע לשליטון - בין השאר - מפני שהבטיח חגיגת לצמצם את מכירת הנשק האמריקאי לעולם. אולם בעיני המדינאים בווישינגטון, התמונה נראית שונה לגמרי. כשהם אומרים כי הנשק לשני הצדדים במרחב לא נועד למלחמה, אלא למיצור השלום, אין זו בדיחה - לפחות לא בעיניהם. מאחרי השאיפה לספק נשק לישראל, לסעודיה ול-

למעשה לא היתה למיטמך זה שום חשיבות. המדינאי האוסטרי הנסיך קלמנס פון-טרטניץ, אמר שזהו "אפס רעשני". שר-החוץ הבריטי, רוברט קאלרה, אמר שזהו "מיסטיית נשגבת ושטות". בכל-זאת הפך מיטמך זה סמל של דיכוי וריאקציה. זה קרה ביגלל מיטמך אחר, שנחתם כעבור חודשיים. בנובמבר 1815 חתמו ארבע מעצמות - בריטניה, אוסטריה, פרוסיה ורוסיה - על "ברית מרובעת". נאמר בה כי הארבע תתכנסנה יחד במועדים קבועים, כדי לדון באמי צעים לקידום, השלווה והשיגשוג של האומות והשלום באירופה. נוסף על הצאר הרוסי, אלכסנדר, חתמו עליו, בספטמבר 1815, גם הקיסר האוסטרי פראנץ הראשון ומלך פרוסיה, פרידריך וילהלם השלישי. מאחרי מיזם יפות אזה הסתתרה כוונה פשוטה, גסה ואכזרית: לדכא במשותף כל זיק של תיקוה לרפורמה, לשינוי או למהפכה, בכל ארץ ובכל מקום. בעלי-הברית התחייבו, למעשה, להתערב בעניינים הפנימיים של כל הארצות, כדי למנוע את עלייתו של שודמון מתקרב, דמוקרטי או ליברלי, בכל מקום שהוא. הברית המרובעת עצמה התפרקה כעבור ארבעה קוני-

הממשלה האמריקאית הנוכחית הרחיבה והעמיקה מדיניות זו. במקום פולחן-האישיות-העצמית של קיסינג'ר באה מדיניות אפורה יותר. אך השאיפות של קארטר ויועצו הפולני רחבות יותר ממדיניות הצעד-אחרי-צעד של ניכסון ויועצו היהודי-הגרמני. המגמה האמריקאית היא ליצור "ברית קדושה" חדשה כמיוזם התיכון. תחת ארבעת-הגדולים של אירופה, בראשות המאה שעברה, יבואו ארבעת-הגדולים של ה"מרחב", כסוף המאה הנוכחית - סעודיה, מצריים, ישראל ואיראן. מסביב לארבעת-הגדולים של אירופה התלכדו נסיכויות וממלכות קטנות יותר. מסביב לארבעת-הגדולים של המזרח-התיכון צריכות להתלכד מדינות פחות חשובות, כגון ירדן, נסיכויות המפרץ הפרסי, מארוקו, סודאן, תימן הצפונית ועוד. האינטרס המשותף של ברית קדושה זו, כמו זה של קודמתה, הוא לשמור על הסטאטוס-קו, ולמנוע את עלייתם של כוחות ומישטרים רדיקאליים העלולים לפוצץ את המצב הקיים, המדיני והסוציאלי. הברית הקדושה המקורית קמה בעיקבות המהפכה הצרפתית, שאיימה על כל המישטרים המלוכניים של אירופה. ארבעת-הגדולים של אירופה דאו הקימו את בריתם אחרי שהצליחו, בכוחות משותפים, לגרר את צרפת המהפכנית, שהונהגה על-ידי נפוליון. הברית הקדושה במרחב נועדה, בין השאר, למנוע את חזרתה של ברית-המועצות לאיזור זה, ולגרש אותה מאותן ארצות ערביות שבהן היא הצליחה לקנות לה אחיזה.

## סעודיה: הענק החושש

**ע**מוד התווך של הברית החדשה צריך להיות סעודיה - הענק הכלכלי העולמי, המטיל את צילו על כל המתרחש במרחב. אחד המחבלים החמורים בישראל הוא ההתעלמות מן המתרחש באותה מדינת-נפט רחבת-ידיים. במידה שביכלל מוקדשת לה תשומת-לב כלשהי, הרי זה בהקשר

## מאה אורי אבנרי

צבאי מצומצם - הקמת העיר הצבאית הסעודית החדשה בטאבוך, הרחוקה מתל-אביב כמרחק שארם-אל-שייך, והחלטת האמריקאים לספק לה נשק. אולם סעודיה היא כיום גורם מרכזי, המשיע פניע על גורל ישראל. המרכיב הצבאי הוא ה"חלק הפחות-יחשוב בהתפתחות זו. סעודיה עוברת עתה מהפכה טכנולוגית שאין לה אח ורע בעולם, ושלא היתה כדוגמתה גם בהיסטוריה הערב למית. תוך דור אחד היא מבקשת לפקץ ממצאות של מדינת-מידבר בדואית - אל המאה ה-21. ובה-יבשה היא רוצה להקפיא את המתכונת החברתית הקיימת שלה - מתכונת של מדינה דתי-קיצונית, הנשלטת על-ידי כמה אלפי נסיכים מבני השושלת השלטת, ושבה קיימת "מיסטרית דתית" השומרת על המוסר, המוציאה להורג בפומבי נסיכה שהתאהבה באורח פשוט ונישאה לו בחשאי, והכורחת את ידיהם של גנבים. סעודיה היא מדינה מיוחדת במינה. מבחינת המישטר, היא ריאקציונית אף יותר מן הממלכה של הצאר הרוסי. מבחינה טכנולוגית, היא מתפתחת במהירות גדולה הרבה יותר מאשר ברית-המועצות. היא מתכוננת להפעיל מחשבים אלקטרוניים כמו בספרים של מדיע-בידיוני. ברחבי המדינה קמות תשלובות תעשייתיות כברות, ערים צבאיות חדשות, חברות-ענק לכלילות. כשם שהעיר מכה מושכת אליה מיליוני עולי-גרגל מוסלמיים 80 ארצות, כך הפכה סעודיה עצמה מכה כלכלית, שאליה עולים-בגרגל אלייה-משק מן המערב. סעודיה היא המדינה הקנאית ביותר של הסטאטוס-קו. יש לה אינטרס חיוני להחניק בי-איבה כל נטייה חדשנית, רדיקאלית, סוציאליסטית, ליברלית או אתיאיסטית כחצייה-אוי ערב, בעולם הערבי ובמרחב כונו. למען מטרותיה היא יכולה להפעיל את נשק-הנפט ואת העוצמה הכלכלית העצומה המרוכזת בידיה. משום-כך היא בעלת-הברית העיקרית של ארצות-הברית במרחב. מבחינת השיבות, היא עומדת במקום השישי בין בעלות-הברית של



גרסים, אך השיטה החזיקה מעמד במשך 33 שנים. השליטים של שלוש המעצמות הריאקציוניות ביותר בעולם של אז - רוסיה, אוסטריה ופרוסיה - לא רק עזרו איש לרעהו מול פני סכנה של מהפכה פנימית, אלא גם שלחו חילות-מישלוח לדיכוי תנועות-שיחרור בארצות אחרות. זוהי השיטה שנכנסה להיסטוריה כשיטת "הברית הקדושה".

## ארבעת הגדולים

**א**ין זה מיקרה שהמדיניות האמריקאית הנוכחית עוצבה בידי אדם, שרכש לו מוניטין כהיסטוריון של אותה תקופה דווקא: הנרי קיסינג'ר, שנחשב כמעריצו הגדול של מטרניץ. ספרו החשוב ביותר נועד כולו לקלס ולשבח את המדינאי האוסטרי, שאג לזכאו, בדם ובכחש, את כל שוחרי הדמוקרטיה והליברליזם באירופה, במשך דור ויותר.

מצריים בעת-זו-עונה-יאתה, חבוייה תוכנית מדינית גדולה. היא מנחה את המדיניות האמריקאית בכל מעשיה במרחב בשנים האחרונות. היא מטביעה את חותמה גם על יוזמתו של הנשיא המצרי, אנוואר אל-סאדאת, מאז ביקורו בירושלים. אפשר לקרוא לה, בדרך ההשאלה: "תוכנית הברית הקדושה".

## ידידיו של הצאר

**כ**די למנוע חשד של בורות, יש לציין מיד כי השם אינו נכון, או מכל מקום אינו מדויק. "הברית הקדושה" המקורית היתה מיטמך שחובר בידי הצאר הרוסי אלכסנדר (הראשון) בהשפעה מטורפת דתית. המיטמך קבע כי "עקרונות הצדק, הצדקה הנוצרית והשלום" חייבים להנחות את השליטים בכל מעשיהם. נוסף על הצאר עצמו חתמו עליו, בספטמבר 1815, גם הקיסר האוסטרי והמלך הפרוסי.